

PHALACROCORAX ARISTOTELIS DESMARESTII Payr. IN APELE INTERIOARE ALE ROMÂNIEI

AGNIŞA NUŢU
CORNELIA GHEORGHÎȚA

În ziua de 29 noiembrie 1982, un vechi colaborator al Muzeului a capturat din apropierea localității Turdaş o pasăre rară pentru meleagurile hunedorene.

Pasărea „pescuia”, după spusele colaboratorului nostru, în apele unui afluent al Mureşului — cunoscut de localnici sub denumirea de „pîriul Fabricii” — la o mică distanță în amonte de confluența acestuia cu Mureşul.

Adusă la muzeu, pasărea s-a dovedit a fi un juvenil aparținînd genului *Phalacrocorax*, și prezenta următoarele caractere coloristice demne de evidențiat: capul, pieptul brun închis, abdomenul albicios, spatetele și aripile cu reflexe verzi, bărbia albă. Degetele negre cu pielița interdigitală negru-brumat spre cenușiu. Ochiul la o zi după capturare, era albastrui spre gri-închis. Izbitor însă la exemplarul nostru era culoarea ciocului: roz-carneu cu negru pe centru în lung (Fig. 1).



Fig. 1. — *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* Payr.

După diagnoza lui W. Makatsch pentru recunoașterea apartenenței de specie la juvenili de *Phalacrocorax*, se părea că avem în fața noastră un exemplar juvenil aparținând speciei *Phalacrocorax aristotelis* subspecia *desmarestii**.

La o analiză comparativă a datelor biometrice a celor trei specii de cormorani, cu ale exemplarului nostru precum și ale acestuia cu un exemplar juvenil de cormoran pitic existent în colecția Lazăr Kalamán, aflată în posesia liceului Decebal din Deva, am avut următoarele surprize : dacă anvergura aripilor (65 cm.) exemplarului nostru reprezenta minima lui *Phalacrocorax aristotelis*, aripa era foarte apropiată de dimensiunile unui *Phalacrocorax pygmaeus* (205 mm.), coada (160 mm.) apropiată de aceea a unui juvenil de *Phalacrocorax c. sinensis*, de ale cărei dimensiuni de altfel se apropie atât lungimea ciocului (50 mm.) ca și grosimea acestuia. Singur tarsul prezenta o notă aparte fiind mai mic decât al oricărei specii de cormorani (32 mm.). (Tabelul 1).

Ținând seama de aceste date comparative cât și de culoarea ciocului (roz carneu cu negru în lung) și a penajului, conform diagnozei a numeroși autori (Linția, Peterson, Makatsch) *Phalacrocorax pygmaeus*, a fost eliminat din competiție, juvenili săi având ciocul galben.

Pe aceleași considerente, dimensiunile, precum și culoarea ochiului și a ciocului, a fost eliminată din discuție și posibilă apartenență la specia *Phalacrocorax c. sinensis*, juvenili acestuia având deasemeni culoarea ciocului galbenă.

Au rămas în discuție, pe baza datelor biometrice și a elementelor coloristice, cele două subspecii : *Phalacrocorax aristotelis* și *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*. Neavind la îndemână alt material documentar care să întărească această primă evaluare a datelor biometrice și coloristice ce aparțin exemplarului nostru și rezumându-ne la diagnoza lui W. Makatsch privind deosebirea dintre cele două subspecii, cităm : dacă la subspecia *Phalacrocorax aristotelis* juvenili sînt într-o singură culoare brună, la subspecia *desmarestii*, tinerii sînt totuși pe dedesubt cafenii alburii nu bruni, înclinăm a-l atribui (exemplarul nostru) subspeciei *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* Payr.

Se pune întrebarea cum a fost posibilă pătrunderea exemplarului nostru atât de adînc în interiorul țării cînd, este un fapt bine cunoscut că subspecia căreia îi aparține are un areal maritim limitat la coastele M. Mediterane și insula Șerpilor în M. Neagră. Admițînd că subspecia se retrage în sud pentru a ierna, în niciun caz valea Mureșului nu putea reprezenta pentru ea o cale de migrație.

Două ipoteze pot fi admise : fie este vorba de un juvenil evadat dintr-o grădiniță zoologică și în aventura sa către necunoscut a nimerit fiurul Mureșului, sau ceea ce este mai puțin probabil tulburări de curenți atmosferici, au putut rătăci un juvenil de *desmarestii* în drumul său spre locurile de iernare din sud.

* În timp ce lucrarea era sub tipar, au mai fost capturate pe Mureș, la Gurasada, două exemplare din aceeași subspecie.

TABEL COMPARATIV
cu datele * biometrice ale genului *Phalacrocorax* Brisson

diferență de mărime în mm	Specia														
	Phalacrocorax carbo sinensis			Phalacrocorax pygmaeus			Phalacrocorax aristotelis			Phalacrocorax aristotelis desmarestii			Exemplarul muzeului		
	mascul	femel	juv.	mascul	femel	juv.	mascul	femel	juv.	mascul	femel	juv.	femelă juv.		
Anvergura	max.	1600			900						800			650	
	min.	1300			800						650				
Aripa	max.	364	337	idem	217	208	idem				271	265	205		
	min.	330	311	idem	195	193	idem				243	240			
Coadă	max.	165	154	171/161	145	147	idem	133	125	cu 8 mm mai lungă			160		
	min.	145	133	150/135	137	139	idem	119	114						
Lungimea ciocului	max.	67	58	idem	33	31				65	65	idem	77	—	50
	min.	58	50	idem	29				58	61	idem	66			
Grosimea ciocului	max.	16	13	15/12	—	—	—	10,6	9,3	idem			10		
	min.	13	11	12/10				9,7	8,2	idem					
Tarsul	max.	73	70	juv. mai scurt	40	39	idem	68	65	idem			32		
	min.	66	64				37	36	idem	62	58	idem			
Greutatea	max.	2810 gr	2867	1730 gr				1760 gr în decembrie			670 gr. în noiembrie				

* Datele au fost furnizate de către tov. Tălpeanu Matei de la Muzeul „Gr. Antipa” București căruia îi mulțumim.

Oricum un fapt este cert, este pentru prima oară cind această specie este semnalată în interiorul țării noastre.



În să aduc pe această cale mulțumirile mele colaboratorului nostru Bilanszki Alexandru pentru această donație iar tov. Gheorghită Cornelia pentru modul în care a pus exemplarul în valoare prin naturalizare. Mulțumesc deasemeni tov. Matei Tâlpeanu de la Muzeul de Istorie naturală Grigore Antipa pentru datele puse la dispoziție.

B I B L I O G R A F I E

- IONESCU V., 1968, *Vertebratele din România*, p. 214, Edit. Acad. R.S. România, București.
- LINTIA D., 1955, *Păsările din R.P.R.*, vol. III, p. 166, Edit. Acad. R.P.R. București.
- MAKATSCH, W., 1966, *Wir bestimmen die Vogel Europas*. Neuman Verlag, Leipzig.
- ROSSETI — BĂLĂNESCU C., 1956, *Păsările vânătorului*, vol. I *Păsări de apă* A.G.V.P.S. din R.P.R.
- PETERSON R., MOUNTFORT G., HOLLON P.A.D., 1961, *Die Vogel Europas*. Verlag Paul Parey, Hamburg und Berlin.
- * * * 1957, *Din viața Deltei Dunării*, p. 101, A.G.V.P.S. București.

PHALACROCORAX ARISTOTELIS DESMARESTII PAYR DANS LES EAUX INTÉRIEURES DE LA ROUMANIE

R é s u m é

La note présente un juvénil appartenant à l'espèce *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* Payr capturé dans le département de Hunedoara, sur le rivage d'un affluent du Mureș connu sur le nomme de „Pîriul Fabricii” près de la localité Turdaș. C'est pour la première fois que cette espèce est signalé dans les eaux l'intérieur.